NORAKSTS
Lieta Nr.A42679309
A6793 – 09/43

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Valmierā 2009.gada 18.jūnijā

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis G.Ploriņš,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc Gulbenes rajona prokuratūras virsprokurora A.Circena prokurora protesta par Gulbenes rajona Lejasciema pagasta administratīvās komisijas 2008.gada 29.decembra lēmumu Nr.1 „Par *I.P.*, personas kods */personas kods/*, administratīvo pārkāpumu izskatīšanu".

Aprakstošā daļa

[1] 2008.gada 31.oktobrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts Gulbenes rajona prokuratūras virsprokurora A.Circena (turpmāk pieteicējs) prokurora protests par Gulbenes rajona Lejasciema pagasta padomes administratīvās komisijas (turpmāk arī atbildētājs vai Komisija) 2008.gada 29.decembra lēmumu Nr.1, administratīvā pārkāpuma lietā Nr.PA341823 (turpmāk arī Lēmums).

Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2009.gada 13.februāra lēmumu prokurora protests pieņemts un ierosināta administratīvā lieta.

[2] No lietas materiāliem konstatējams sekojošais.

[2.1] Valsts policijas Gulbenes rajona policijas pārvaldes (turpmāk – Policijas pārvalde) Kārtības policijas biroja 2.nodaļas inspektore 2008.gada 23.novembrī noformējusi administratīvā pārkāpuma protokolu Nr.PA341823. Protokolā konstatēts, ka *I.P.* nepilngadīgais dēls (12 gadus vecs) 2008.gada 11.novembrī plkst.18.00 sabiedriskā vietā mētājās ar jēlām olām, tādejādi traucēja sabiedrisko mieru un kārtību. Ņemot vērā to, ka *I.P.* dēls nav sasniedzis 14 gadu vecumu, administratīvā atbildība iestājas vecākiem, proti, *I.P.*. Atbildība par izdarīto pārkāpumu paredzēta Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk arī LAPK) 173.panta otrajā daļā.

[2.2] Komisija, pamatojoties uz LAPK 173.panta otro daļu, 2008.gada 29.decembrī ar lēmumu Nr.1 nolemj, sakarā ar bērnu aprūpes pienākumu nepildīšanu, izteikt brīdinājumu *I.P.*.

[2.3] 2009.gada 27.janvārī Gulbenes rajona Lejasciema pagasta padome nosūtījusi informāciju par pieņemto lēmumu Policijas pārvaldei, kura 2009.gada

30.janvārī nosūtījusi virsprokuroram lūgumu iesniegt protestu par Komisijas Lēmumu, jo uzskata to par nelikumīgu un atceļamu.

[3] Uzskatot atbildētāja Lēmumu par nepamatotu, pieteicējs iesniedza prokurora protestu Administratīvajā rajona tiesā. Protestā viņš lūdz atcelt Lēmumu un izbeigt lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā, sakarā ar lēmuma pieņemšanas termiņa iztecēšanu *(lietas 3. un 4.lapa)*. Prokurora protestā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[3.1] Atbildētājs lēmumu pieņēmis bez jebkādām atsaucēm uz LAPK normām. Policijas pārvaldei Gulbenes rajona Lejasciema pagasta padome Lēmumu izsūtījusi 2009.gada 27.janvārī, tikai pēc 2009.gada 19.janvāra pieprasījuma. Policijas pārvalde 2009.gada 30.janvārī pieteicējam iesniegusi motivētu iesniegumu par Lēmuma pieņemšanas gaitā pieļautajiem pārkāpumiem un lūgusi viņu par Lēmumu iesniegt protestu. Iepazīstoties ar iesnieguma motivāciju un lietas materiāliem, pieteicējs uzskata Lēmumu par neatbilstošu likuma normu prasībām, jo tas noformēts neatbilstoši LAPK prasībām.

[3.2] Pieteicējs pievērš uzmanību tam, ka administratīvā pārkāpuma protokols Nr.PA341823 noformēts 2008.gada 23.novembrī un nekavējoties nosūtīts atbildētājam. Atbildētājs administratīvā pārkāpuma protokolu Nr.PA341823 saņēmis 2008.gada 25.novembrī. Neņemot vērā LAPK 270.panta pirmā daļā noteikto trīsdesmit dienu termiņu lietas izskatīšanai pēc protokola saņemšanas, atbildētājs Lēmumu pieņēmis 2008.gada 29.decembrī.

[3.3] Pieteicējs norāda, ka atbildētājs nav ievērojis LAPK 260.panta prasības, ka personai, kuru sauc pie administratīvās atbildības, ir tiesības piedalīties lietas izskatīšanā un lietu bez personas klātbūtnes var izskatīt tikai tad, ja ir zināms, ka ir savlaicīgi paziņots personai par lietas izskatīšanas laiku un vietu un nav saņemts lūgums atlikt lietas izskatīšanu. Taču lietas materiālos nav nekādu ziņu par to, ka *I.P.* bija informēta par administratīvās lietas izskatīšanu, līdz ar to rupji pārkāptas pie administratīvās atbildības saucamās personas tiesības un lietu nedrīkstēja izskatīt.

[3.4] Pieteicējs arī norāda, ka Lēmums nav noformēts atbilstoši LAPK 273.panta prasībām, jo tajā nav nekādu atsauču par pie administratīvās atbildības saucamās personas klātbūtni, nepiedalīšanās iemesliem un pieteiktajiem lūgumiem, kā arī par lēmuma paziņošanas kārtību. Pieteicējs uzskata, ka Lēmums neatbilst LAPK 274.panta prasībām.

[4] Administratīvajā rajona tiesā 2009.gada 9.martā saņemts atbildētāja rakstveida paskaidrojums *(lietas 27.lapa)*. Savā rakstveida paskaidrojumā tiesai atbildētājs prokurora protestu uzskata par pamatotu un prasījumu atzīst pilnībā, kā arī lūdz izskatīt administratīvo lietu rakstveida procesā.

[5] Administratīvā rajona tiesa 2009.gada 16.martā pieņēmusi lēmumu pieaicināt lietā pieteicēja pusē *I.P.* kā trešo personu bez pastāvīgiem prasījumiem.

[6] Pieteicējs un trešā persona ir piekrituši administratīvās lietas izskatīšanai rakstveida procesā *(lietas 24. un 51.lapa)*. Līdz ar to, atbilstoši Administratīvā procesa likuma 114.pantam, lieta izskatīta rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[7] Tiesa, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus kopsakarā ar procesa dalībnieku lietā iesniegtajiem rakstveida paskaidrojumiem, secina, ka pieteikums par Lēmuma atcelšanu *ir pamatots un apmierināms*.

[8] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma (turpmāk arī APL) 103.pantu, administratīvā procesa tiesā būtība ir tiesas kontrole pār iestādes izdota administratīvā akta vai iestādes faktiskās rīcības tiesiskumu vai lietderības apsvērumiem rīcības brīvības ietvaros. Tiesa administratīvajā procesā noskaidro, vai administratīvais akts un iestādes faktiskā rīcība atbilst APL noteikumiem un citām tiesību normām.

[9] Tiesa konstatē, ka ar pārsūdzēto Lēmumu atbildētājs, pamatojoties uz LAPK 173.panta otro daļu, trešajai personai izteicis brīdinājumu.

LAPK 9.pantā noteikts, ka par administratīvo pārkāpumu atzīstama prettiesiska, vainojama (ar nodomu vai aiz neuzmanības izdarīta) darbība vai bezdarbība, kura apdraud valsts vai sabiedrisko kārtību, īpašumu, pilsoņu tiesības un brīvības vai noteikto pārvaldes kārtību un par kuru likumā paredzēta administratīvā atbildība.

No minētā secināms, ka iestādei, piemērojot sodu, ir jākonstatē: 1) vai personas rīcība (darbība, bezdarbība) ir prettiesiska; 2) vai persona ir vainojama konkrētajā pārkāpumā; 3) vai likumā ir paredzēta atbildība par šādu pārkāpumu.

[10] LAPK 173.panta otrā daļa noteic, ka par bērna aprūpes pienākumu nepildīšanu, ja tā rezultātā bērns vecumā līdz 16 gadiem izdarījis sīko huligānismu vai lietojis narkotiskās vai psihotropās vielas bez ārstniecības personas norādījuma, vai atradies dzērumā, vai nodarbojies ar ubagošanu, vecākiem vai personām, kas viņus aizstāj, izsaka brīdinājumu vai uzliek naudas sodu no divdesmit pieciem līdz piecdesmit latiem.

No minētās tiesību normas secināms, ka atbildētājam, pieņemot lēmumu par trešās personas saukšanu pie administratīvās atbildības, bija jākonstatē ne tikai bērna izdarīto konkrēto pārkāpumu, bet arī to, ka šis pārkāpums ir noticis trešās personas vainas dēļ, proti, bērna aprūpes pienākumu nepildīšanas rezultātā.

[11] LAPK 274.pantā noteikts, ka izskatījusi administratīvā pārkāpuma lietu, institūcija (amatpersona) pieņem lēmumu šajā lietā un lēmumā, cita starpā, norāda lietas izskatīšanā konstatētos apstākļus un tos apstākļus, kuri mīkstina vai pastiprina atbildību par administratīvo pārkāpumu. Savukārt LAPK 32.pantā paredzēts, ka, uzliekot sodu, ņem vērā izdarītā pārkāpuma raksturu, pārkāpēja personību, viņa vainas pakāpi, mantisko stāvokli, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

Tiesa konstatē, ka Lēmumā vispār nav norādīti lietas izskatīšanā konstatētie apstākļi un tie apstākļi, kuri mīkstina vai pastiprina atbildību par administratīvo pārkāpumu. Savukārt, kā pamatojums soda piemērošanai, ir iekļauts šāds teikums: *„Sakarā ar bērnu aprūpes pienākumu nepildīšanu I.P., personas kods /personas kods/, izteikt brīdinājumu”*.

Tiesa uzskata, ka Lēmumā norādītais nav uzskatāms par pamatojumu, lai atzītu, ka trešā persona izdarījusi LAPK 173.panta otrajā daļā paredzētu administratīvo pārkāpumu, kā arī, lai piemēroti administratīvo sodu.

Līdz ar to tiesas ieskatā Lēmumam trūkst pamatojuma.

[12] Pamatojuma neiekļaušana administratīvā akta saturā ir atzīstama par procesuālo pārkāpumu, jo nav ievērots pamatojuma princips, ar ko saprot faktisko un tiesisko apstākļu, kā arī lietderības apsvērumu norādi administratīvajā aktā. Administratīvā akta pamatojums ir nepieciešams, lai adresāts pārliecinātos par tā pareizību, gan arī lai kalpotu kontrolei, ko veic tiesa *(sk. J. Briede. Administratīvā akta forma un sastāvdaļas // Latvijas Vēstnesis. Jurista Vārds. 2004.gada 17.februāris, Nr.6)*.

Viens no administratīvā akta pamatojuma mērķiem ir informēt lietas dalībniekus par to, ka visi būtiskie argumenti, lemjot par administratīvā akta saturu, ir ņemti vērā. Citiem vārdiem sakot, pamatojuma mērķis ir informēt lietas dalībniekus par to, kāpēc konkrētajā gadījumā ir pieņemts tieši šāds lēmums, tātad izskaidrot visus lietas aspektus.

Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments 2005.gada 15.marta spriedumā lietā Nr.SKA-59 atzinis, ka, vērtējot procesuālo tiesību normu pārkāpumus un to ietekmi uz procesa rezultātu, ir jānoskaidro, vai šis pārkāpums varēja ietekmēt administratīvā akta saturu. Ja pārkāpums varēja to ietekmēt, tas uzskatāms par būtisku. Ja procesuālais pārkāpums ir tik nozīmīgs, ka varēja ietekmēt administratīvā akta saturu, tiesa šādu administratīvo aktu var atcelt, nevērtējot materiālo tiesību normu ievērošanu. Citiem vārdiem, ja iestāde administratīvā akta sagatavošanas un izdošanas procesā ir pieļāvusi būtiskas procesuālās kļūdas, tiesa nevar paļauties, ka faktiskie apstākļi ir konstatēti pareizi.

[13] Tiesa konstatē, ka no Lēmuma nav iespējams konstatēt trešās personas vainu LAPK 173.panta otrajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanā, kā arī piemērotā administratīvā soda atbilstību LAPK 9.panta un 32.panta nosacījumiem.

Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa secina, ka pamatojuma iztrūkums Lēmumā ir uzskatāms par būtisku procesuālu pārkāpumu. Šī iemesla dēļ tiesa nevar pārbaudīt, vai tiesību normā paredzētajām tiesiskajām sekām konkrētajā gadījumā bija vai nebija jāiestājas, t.i., vai Komisijai bija pamats saukt trešo personu pie administratīvās atbildības.

Tādējādi tiesa atzīst, ka Gulbenes rajona Lejasciema pagasta padomes administratīvās komisijas 2008.gada 29.decembra lēmums Nr.1 „Par *I.P.* administratīvo pārkāpumu izskatīšanu" ir atceļams un administratīvā pārkāpuma lieta Nr.PA341823 ir izbeidzama.

[14] Tiesa nevērtē Lēmumu pēc būtības, bet atceļ to procesuālo pārkāpumu dēļ. Procesuālās ekonomijas nolūkos tiesa nevērtē citus lietas materiālos esošos apsvērumus un argumentus, jo tie nevar ietekmēt spriedumu pēc būtības.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251.pantu, 253.panta pirmo daļu, 259.pantu, 289. – 291.pantu un Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 286.panta pirmās daļas 3.punktu, tiesa

nosprieda

apmierināt Gulbenes rajona prokuratūras virsprokurora A.Circena prokurora protestu par Gulbenes rajona Lejasciema pagasta administratīvās komisijas 2008.gada 29.decembra lēmumu Nr.1 „Par *I.P.* administratīvo pārkāpumu izskatīšanu".

Atcelt Gulbenes rajona Lejasciema pagasta administratīvās komisijas 2008.gada 29.decembra lēmumu Nr.1 „Par *I.P.* administratīvo pārkāpumu izskatīšanu" ar tā pieņemšanas dienu un izbeigt administratīvā pārkāpuma lietu Nr.PA341823.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Valmieras tiesu namā.

Spriedums sastādīts 2009.gada 18.jūnijā.

Tiesnesis *(paraksts)* G.Ploriņš

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas

tiesnesis_____G.Ploriņš
Valmierā, 2009.gada 18.jūnijā